ВІДГУК

офіційного опонента
доктора юридичних наук, професора Кобзаря Олександра Федоровича
на дисертаційне дослідження Шлеги Дениса Олексійовича на тему «Адміністративно-правовий статус Національної гвардії України», поданого до захисту у разову спеціалізовану вчену раду Донецького державного університету внутрішніх справ на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Ступінь актуальності теми дисертаційного дослідження. Актуальність обраної тематики дисертаційного дослідження не викликає сумнівів і зумовлена сучасними викликами, що постали перед Україною у сфері забезпечення національної безпеки та правопорядку. Доволі значущим є звернення дисертанта до вирішення проблем у сфері суспільних відносин, що виникають у діяльності військових формувань з правоохоронними функціями, які входять до системи Міністерства внутрішніх справ України, оскільки саме ця категорія суб'єктів відіграє особливу роль у функціонуванні держави в умовах кризових і надзвичайних ситуацій. З урахуванням запровадження та тривалої дії воєнного стану в Україні, дослідження адміністративно-правового статусу Національної гвардії України набуває особливої наукової та практичної значущості. Національна гвардія України сьогодні є одним із ключових суб'єктів сектору безпеки і оборони, який одночасно реалізує правоохоронні та військові функції, що об'єктивно потребує чіткого правового визначення її статусу, повноважень і форм взаємодії з іншими органами державної влади. У цьому контексті визначений напрям дослідження є своєчасним, актуальним і перспективним, що спрямоване на наукове осмислення трансформаційних процесів у діяльності Національної гвардії України та відповідає нагальним потребам правозастосовної практики в умовах воєнного стану.

Доповнюючи оцінку актуальності дисертаційного дослідження Д.О. Шлеги, потрібно окремо відзначити вплив глобалізаційних викликів та процесів євроатлантичної інтеграції України, що зумовлюють необхідність

переосмислення підходів до організації та правового регулювання діяльності суб'єктів сектору безпеки і оборони. У цьому контексті особливої ваги набуває перейняття та адаптація позитивного досвіду країн – членів НАТО, де військові формування з правоохоронними функціями мають чітко визначений правовий статус, прозорі механізми підзвітності та ефективні моделі взаємодії з іншими органами державної влади. Саме тому важливим і своєчасним є здійснення порівняльно-правового аналізу зарубіжного досвіду, який дозволяє не лише виявити ефективні моделі функціонування відповідних формувань у країнах НАТО, а й обґрунтувати можливість їх імплементації в українську правову систему з урахуванням національних особливостей та умов воєнного стану. Такий підхід підвищує наукову та практичну цінність дисертаційного дослідження і підтверджує його відповідність сучасним тенденціям розвитку адміністративно-правової науки.

Дисертація вирізняється системним і всебічним підходом до дослідження проблематики адміністративно-правового статусу Національної гвардії України як військового формування з правоохоронними функціями. Автором чітко окреслено загальну мету дослідження, яка полягає у визначенні адміністративно-правового статусу Національної гвардії України з обґрунтуванням найбільш ефективних шляхів удосконалення її діяльності з урахуванням умов збройного конфлікту, воєнного стану та позитивного зарубіжного досвіду. Поставлені у роботі завдання логічно випливають із визначеної мети, відповідають сучасним науковим і практичним запитам та спрямовані на вирішення актуальних проблем правового регулювання діяльності Національної гвардії України у системі сектору безпеки і оборони держави. Аналіз чинного законодавства, узагальнення доктринальних підходів у сфері адміністративного права, а також врахування статистичних і емпіричних даних дозволили автору сформулювати виважені та обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення існуючих адміністративно-правових механізмів. Наукові положення дисертації ґрунтуються як на здобутках теорії адміністративного права, так і на результатах практичної діяльності

Національної гвардії України, що забезпечує прикладну спрямованість дослідження та обґрунтованість запропонованих висновків і рекомендацій.

Дисертаційне дослідження Д.О. Шлеги повністю відповідає вимогам, що висуваються до наукових праць такого рівня, та узгоджується з усталеними правилами побудови і проведення комплексних наукових досліджень, виробленими методологічною наукою. Робота вирізняється чіткою логікою викладу, внутрішньою узгодженістю структурних елементів і послідовністю наукового аналізу. Автором правильно сформульовано мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, що забезпечило спрямованість наукового пошуку та відповідність отриманих результатів заявленій тематиці. Методологічна основа дисертації визначена чітко й охоплює сукупність загальнонаукових, спеціальних та міждисциплінарних методів пізнання, відповідних предмету та завданням дослідження. Такий методологічний підхід забезпечив системність, цілісність і глибину наукового аналізу, дозволив комплексно осмислити адміністративно-правовий статус Національної гвардії України. Робота ґрунтується на належному рівні джерельної бази, яка включає нормативно-правові акти, доктринальні праці вітчизняних і зарубіжних учених, матеріали судової та правозастосовної практики, а також результати проведеного анкетування. Залучення різнопланових джерел дозволило автору забезпечити об'єктивність дослідження, достовірність сформульованих висновків і практичну спрямованість запропонованих рекомендацій, що свідчить про високий науковий рівень дисертаційної роботи.

Важливо також підкреслити, що структура дисертаційної роботи Д.О. Шлеги є логічною, послідовною та внутрішньо узгодженою, відповідає сучасним вимогам, які висуваються до наукових кваліфікаційних праць такого рівня. Побудова дисертації забезпечує поетапний і цілісний розгляд досліджуваної проблематики — від загальнотеоретичних засад до прикладних аспектів удосконалення адміністративно-правового статусу Національної гвардії України. Автор дотримується принципів академічної

доброчесності, належним чином оформлює результати дослідження, відповідально використовує наукові джерела та забезпечує відповідність посилань установленим стандартам. Усі сформульовані у роботі висновки ґрунтуються на переконливій аргументації, логічному аналізі нормативно-правового матеріалу, доктринальних підходів і результатів емпіричних досліджень, що свідчить про належний рівень їх обґрунтованості. Таким чином, дисертаційне дослідження демонструє високий рівень наукової культури, методологічної зрілості та відповідність усталеним критеріям фахового наукового пошуку, що є характерним для робіт, виконаних на належному академічному рівні.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, які сформульовані в дисертації забезпечується насамперед широтою та різноманітністю опрацьованої джерельної бази. Д.О. Шлега залучив значний масив нормативно-правових актів, доктринальних джерел, матеріалів правозастосовної практики, що дозволило комплексно й об'єктивно дослідити обрану проблематику. Крім того, висновки дисертанта ґрунтуються на цілісному та послідовному використанні методологічного інструментарію, адекватного об'єкту, предмету, меті й завданням дослідження. Поєднання загальнонаукових, спеціальних і міждисциплінарних методів забезпечило системність, логічну узгодженість і глибину наукового аналізу. Обґрунтованість отриманих результатів, висновків і пропозицій також підтверджується тим, що автор ґрунтовно опрацював як вітчизняні, так і зарубіжні наукові джерела, використав статистичні матеріали та емпіричні дані, отримані в результаті проведеного анкетування. Це дало змогу всебічно охопити об'єкт дослідження, виявити ключові проблеми правового регулювання та сформулювати висновки, що мають належний теоретичний рівень і практичну значущість. Достатній рівень апробації результатів дослідження підтверджується участю здобувача у науково-практичних конференціях, а також оприлюдненням основних положень дисертації в наукових

публікаціях, зокрема у фахових виданнях. Це забезпечує відкритість наукових результатів, їх академічне обговорення та відповідає принципам сучасної наукової комунікації, сприяючи підвищенню обізнаності наукової спільноти щодо здобутків дисертанта.

Теоретичні положення, зроблені у дисертаційному дослідженні висновки та сформульовані рекомендації повністю відповідають вимогам, що висуваються до наукових праць такого рівня, відзначаються логічною завершеністю, внутрішньою узгодженістю та належним рівнем наукового обґрунтування. Вони ґрунтуються на сучасних доктринальних підходах адміністративного права, чинному законодавстві та результатах правозастосовної практики, що забезпечує їх теоретичну і прикладну значущість. Водночас слід підкреслити, що низка положень, винесених автором на захист, відповідає ознакам наукової новизни. Зокрема, це стосується авторського бачення адміністративно-правового статусу Національної гвардії України, визначення її місця та ролі в системі сектору безпеки і оборони держави, а також обґрунтування напрямів удосконалення нормативно-правового регулювання її діяльності в умовах воєнного стану. Запропоновані підходи розширюють наукові уявлення про правову природу військових формувань з правоохоронними функціями та створюють підґрунтя для подальших наукових досліджень у цій сфері. При цьому автором *уперше*: сформульоване адміністративно-правове розуміння місця Національної гвардії України в системі сектору безпеки та оборони держави як багатофункціонального безпекового суб'єкта, який поєднує елементи класичних правоохоронних функцій із військовими завданнями щодо захисту державного суверенітету, територіальної цілісності, участі в гуманітарних місіях, бойових діях, антитерористичних, контрдиверсійних та стабілізаційних операціях, що зумовлює її подвійний функціональний характер, необхідність чіткого правового регулювання компетенції та взаємодії з іншими органами сектору безпеки та оборони, а також визначає її як основний суб'єкт оперативного реагування в умовах воєнного чи

надзвичайного стану; обґрунтовано, що адміністративно-правове регулювання діяльності Національної гвардії України формується системою норм адміністративного, військового, кримінального та конституційного права, а Закон України «Про Національну гвардію України» залишається фрагментарним і концептуально незавершеним, оскільки, виконуючи базову регуляторну функцію, не охоплює вичерпно нові виклики воєнного стану, що виявляється у відсутності чітких положень щодо застосування сили, меж повноважень з обмеження прав і свобод громадян, а також невизначеності ролі такого військового формування з правоохоронними функціями у забезпеченні правопорядку в тилу та прифронтових територіях; науково аргументовано, що організація діяльності Національної гвардії України є процесом реалізації системи заходів, що здійснюються військовослужбовцями спільно з іншими суб'єктами з метою захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від протиправних посягань, забезпечення громадської безпеки і порядку, державної та прикордонної безпеки, протидії терористичним і злочинним формуванням; з метою удосконалення адміністративно-правового статусу Національної гвардії України в умовах воєнного стану доведено необхідність упровадження Концепції розвитку Національної гвардії України, яка має закласти філософію проактивної та комплексної діяльності військового формування з правоохоронними функціями, визначити його місце у структурі суб'єктів безпекової політики держави, уточнити функціональне призначення у протидії військовим, кримінальним та адміністративним загрозам з урахуванням кризових ситуацій і умов воєнного стану, розширити перелік принципів діяльності, посилити профілактичний, аналітичний і комунікаційний напрями роботи та створити основу для послідовної реформи нормативно-правового регулювання, а також Плану дій з удосконалення діяльності Національної гвардії України у сфері забезпечення публічної безпеки та запобігання злочинності (до 2030 р.), який деталізуватиме заходи Концепції й передбачатиме функціональне

розмежування повноважень між Національною гвардією, муніципальною вартою та Національною поліцією, створення аналітичного управління, запровадження системи моніторингу безпекової ситуації, зміну критеріїв оцінки ефективності діяльності з кількісних на якісні, удосконалення інформаційної інфраструктури та розроблення навчальних програм для особового складу з урахуванням нових викликів, зокрема у сфері кібербезпеки, кризового менеджменту та психології натовпу.

Водночас не минулося без наукових положень, що було *удосконалено,* зокрема: теоретичне розуміння ролі Національної гвардії України у гарантуванні публічної безпеки, охороні стратегічних об'єктів, участі в антитерористичних і стабілізаційних операціях, реагуванні на кризові ситуації, включаючи заворушення в установах виконання покарань, та у протидії збройній агресії; адміністративну-правову характеристику завдань Національної гвардії України як довгострокових цілей її організації та діяльності, що формуються з урахуванням функціонального профілю, правової природи та особливостей взаємодії з іншими суб'єктами сектору безпеки і оборони та спрямовані на досягнення стратегічної мети – захист інтересів держави й громадянина від внутрішніх і зовнішніх загроз шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, публічної безпеки та порядку, територіальної цілісності й недоторканості України; функцій як сукупності напрямів і дій, за допомогою яких реалізуються завдання, що охоплюють не лише класичні правоохоронні компетенції, але й стратегічне управління, логістичне забезпечення, розвідувальну та інформаційну діяльність, розвиток інституційної спроможності та формування нових механізмів адаптації до умов трансформації національного та міжнародного безпекового середовища; поняття принципів організації та діяльності Національної гвардії України як основних вихідних засад функціонування військового формування з правоохоронними функціями, що ґрунтуються на Конституції України, міжнародних договорах, законах та інших нормативно-правових актах і наукових доктринальних положеннях, адресуються всім

військовослужбовцям і працівникам з виокремленням системоутворюючих ознак: захист прав і свобод людини, охорона громадської безпеки та порядку, взаємодія з іншими правоохоронними органами у сфері державної та прикордонної безпеки, протидія терористичним і злочинним формуванням.

Серед іншого в дослідженні Д.О. Шлеги *дістало подальшого розвитку* положення щодо: генези інституційного становлення та розвитку Національної гвардії України, яка простежується крізь такі історичні етапи, як доба Української Народної Республіки (1917–1921 рр.), період перебування України у складі СРСР (1921–1991 рр.), етап відновлення незалежності (з 24 серпня 1991 р.), а також новітня історія – початок євроінтеграційних процесів і воєнних дій на території України (з 2014 р. по теперішній час), кожен з яких супроводжувався трансформацією правового статусу цього військового формування, що виразилося у зміні його структури, функціонального призначення, нормативно- правового регулювання та форм взаємодії з іншими суб'єктами сектору безпеки і оборони; наукове обґрунтування необхідності формування єдиного кодифікованого нормативно-правового акта – Кодексу функціонування МВС України, з метою врегулювання правових засад діяльності підпорядкованих органів, зокрема Національної гвардії України, визначення меж їхніх повноважень, видів та форм відповідальності особового складу та особливостей здійснення адміністративного провадження у межах компетенції відповідних структур, що сприятиме підвищенню правової визначеності, послідовності адміністративно-правового регулювання та адаптації діяльності органів МВС до специфічних умов правових режимів, у тому числі воєнного стану; положення щодо нормативно-правового регулювання окремих функцій Національної гвардії України, зокрема у сфері реагування на надзвичайні ситуації в пенітенціарній системі, яке нині залишається неповним і недостатньо деталізованим, що проявляється у відсутності чітко визначених механізмів реалізації цієї функції, зокрема

стосовно організаційної структури, чисельного та функціонального складу спеціалізованих підрозділів, алгоритмів їх дій у кризових умовах і порядку взаємодії з Державною кримінально-виконавчою службою та іншими органами, що створює ризики правової невизначеності та знижує ефективність оперативного реагування; характеристика організаційної структури Національної гвардії України як системно цілісного та автономного суб'єкта оборонного комплексу, оперативно-територіальні об'єднання якого забезпечують регіональне управління, з'єднання й військові частини виконують бойові завдання, допоміжні елементи гарантують безперервність функціонування, а підрозділи оперативного призначення, зокрема «Гвардія наступу», формують новий підтип військових формувань, співставний за ефективністю з підрозділами Збройних Сил України; узагальнення зарубіжного досвіду функціонування військових формувань із правоохоронними функціями, що підтвердило ефективність моделей, у яких забезпечено чітке розмежування між військовими та правоохоронними органами, прозорі механізми їх залучення до завдань у сфері публічної безпеки, належну правову регламентацію повноважень та багаторівневу систему демократичного контролю, зокрема парламентського, судового і громадського, як це реалізовано у провідних країнах-членах НАТО (Франція, Італія, Німеччина, Канада, США, Польща, Литва та ін.).

Повнота викладення основних результатів дисертації в наукових виданнях. Окремо слід зазначити, що у дисертаційній роботі Д.О. Шлеги не виявлено порушень принципів академічної доброчесності. Аналіз змісту дослідження, а також наукових публікацій здобувача свідчить про самостійний характер виконаної наукової роботи, коректне використання джерел та дотримання встановлених правил наукового цитування. Усі використані у дисертації положення, ідеї та наукові підходи інших авторів супроводжуються належними посиланнями на першоджерела, що виключає наявність некоректних текстових запозичень. Список використаних джерел оформлено відповідно до чинних вимог, а результати власних наукових

напрацювань автора чітко відмежовані від положень, запозичених із наукових праць інших дослідників. Таким чином, дотримання принципів академічної доброчесності підтверджується як оригінальністю змісту дисертації, так і коректністю представлення результатів наукового дослідження, що відповідає сучасним академічним стандартам і вимогам, які висуваються до кваліфікаційних наукових праць.

Дисертаційне дослідження виконано автором самостійно, що підтверджується цілісністю наукової концепції роботи, єдністю методологічного підходу, послідовністю викладу матеріалу та авторським характером сформульованих теоретичних положень, висновків і рекомендацій. У роботі простежується чітка наукова позиція здобувача, яка формується та розвивається протягом усього дослідження і не зводиться до механічного узагальнення наявних наукових підходів. Усі сформульовані в дисертації висновки та пропозиції ґрунтуються на результатах особистого наукового пошуку дисертанта, проведеного на основі аналізу нормативно-правових актів, доктринальних джерел, матеріалів правозастосовної практики, а також власних узагальнень і емпіричних даних. Автор не лише критично осмислює існуючі наукові концепції, а й пропонує власні підходи до розв'язання досліджуваних проблем, що свідчить про самостійність, оригінальність і наукову зрілість виконаної роботи.

Враховуючи зазначене, Д.О. Шлега зарекомендував себе як сумлінний і відповідальний науковець, який володіє високим рівнем аналітичного мислення та здатністю до осмислення складних правових проблем. В процесі дослідження він продемонстрував уміння обґрунтовано викладати матеріал, поєднувати теоретичні положення з практичними аспектами правозастосування, аналізувати чинне законодавство та практику його застосування, в тому числі й у порівнянні з зарубіжним досвідом.

Основні результати роботи відображено в 6 наукових публікаціях, серед яких 4 статті – у виданнях, включених МОН України до переліку

наукових фахових з юридичних наук, 2 тези наукових доповідей на науково-практичних заходах.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації на практиці. Результати дисертаційного дослідження доцільно рекомендувати до подальшого практичного використання з огляду на їх прикладну спрямованість і орієнтацію на вирішення актуальних завдань у сфері публічної безпеки та діяльності суб'єктів сектору безпеки і оборони. Зокрема, положення, висновки та пропозиції дисертації можуть бути використані: у *правотворчій діяльності* – під час підготовки та вдосконалення законів і підзаконних нормативно-правових актів, що регулюють діяльність Національної гвардії України, її взаємодію з іншими органами сектору безпеки і оборони, а також у процесі розроблення стратегій, концепцій, планів розвитку; у *правозастосовній практиці* органів та підрозділів Національної гвардії України, Міністерства внутрішніх справ України та інших органів виконавчої влади – для підвищення ефективності реалізації адміністративно-правових повноважень, удосконалення механізмів управління, координації та реагування в умовах воєнного або надзвичайного стану; у *навчальному процесі* закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання – під час викладання навчальних дисциплін з адміністративного права, публічного управління, а також при підготовці навчально-методичних матеріалів, спецкурсів і програм підвищення кваліфікації; у *науково-дослідній роботі* – як теоретичне підґрунтя для подальших досліджень проблем адміністративно-правового статусу військових формувань з правоохоронними функціями, розвитку сектору безпеки і оборони та імплементації європейських і євроатлантичних стандартів у національне законодавство. Зазначене свідчить про практичну цінність результатів дисертаційного дослідження та можливість їх ефективного використання в різних сферах професійної, освітньої та наукової діяльності.

Зміст та оформлення дисертації. Дисертація містить анотацію, перелік умовних позначень, вступ, три розділи, що містять вісім підрозділів,

висновки, список використаних джерел (235 найменувань на 26 сторінках) та три додатки на 9 сторінках. Повний обсяг дисертації становить 204 сторінки, із них основний текст дисертації – 159 сторінок.

У вступі чітко сформульовано мету й завдання дослідження, визначено об'єкт і предмет, окреслено методологічну основу, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів. Крім того, наведено дані про апробацію основних положень дисертації та представлено її структуру й обсяг.

Оцінка мови та стилю дисертації, відповідність її змісту спеціальності, із якої вона подається до захисту. Дисертаційна робота викладена грамотною літературною державною мовою з дотриманням норм наукового стилю. Текст характеризується чіткістю, логічною послідовністю та внутрішньою узгодженістю викладу. Автор уміло використовує спеціальну юридичну термінологію, правильно оперує понятійно-категоріальним апаратом адміністративного права, що сприяє точності формулювань і зрозумілості викладених наукових положень.

Стиль викладення матеріалу є виваженим, аргументованим і доступним для сприйняття, без надмірної описовості чи декларативності. Усі положення, висновки та рекомендації мають належне логічне й наукове обґрунтування, що позитивно впливає на загальне сприйняття дисертаційної роботи та свідчить про високий рівень наукової культури здобувача.

За своїм змістом дисертація повністю відповідає спеціальності 081 «Право», оскільки присвячена дослідженню актуальних проблем адміністративно-правового статусу Національної гвардії України, що належать до предметної сфери адміністративного права. Порушені в роботі питання, отримані наукові результати та сформульовані пропозиції узгоджуються з освітньо-професійною програмою спеціальності та сучасними напрямами розвитку юридичної науки.

Дотримання академічної доброчесності. Дисертаційна робота виконана з неухильним дотриманням принципів академічної доброчесності, які становлять основу сучасної наукової етики та культури наукового

дослідження. Робота відповідає встановленим вимогам щодо самостійності наукового пошуку, коректності використання наукових джерел та правильності їх оформлення відповідно до чинних стандартів. Особливу увагу автор приділяє етичному виміру наукової діяльності: усі ідеї, концепції та положення інших дослідників подано з належним посиланням на першоджерела, що свідчить про повагу до результатів чужої інтелектуальної праці та дотримання принципів наукової чесності. У дисертації чітко відмежовано власні наукові напрацювання автора від запозичених положень, що унеможливлює прояви плагіату чи інших форм неетичної наукової поведінки.

Таким чином, дотримання норм академічної доброчесності у дисертаційному дослідженні Д.О. Шлеги підтверджується як змістовно, так і формально, а сама робота відповідає високим етичним стандартам, прийнятим у вітчизняному та міжнародному науковому середовищі.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Водночас дисертаційне дослідження, як і будь-яка наукова праця такого рівня, не позбавлене окремих дискусійних положень і зауважень, що зумовлено складністю та багатогранністю обраної проблематики, а також наявністю різних наукових підходів до тлумачення окремих аспектів адміністративно-правового статусу Національної гвардії України. Такими є наступні положення дисертаційного дослідження:

1. У підрозділі 2.2 (стор. 96-111) вразливою до критики видається пропозиція дисертанта щодо пропонованої системи принципів організації та діяльності Національної гвардії України, оскільки, на думку опонента, з урахуванням трансформаційних змін в умовах запровадження військового стану цей перелік не може бути визначеним категорично через змішування правоохоронних та військових функцій. Таким чином, варто почути позицію дисертанта щодо можливості подальшого розширення системи принципів, які лежать в основі організації та діяльності Національної гвардії України, зокрема з огляду на сучасні виклики воєнного часу, необхідність

забезпечення прав людини та впровадження стандартів НАТО. Детальніше обґрунтування принципів дозволило б посилити теоретичну складову дослідження.

2. У підрозділі 3.1 (стор. 131-144), обґрунтовуючи практичну потребу створення Концепції розвитку Національної гвардії України та Плану дій з удосконалення діяльності Національної гвардії України у сфері забезпечення публічної безпеки та запобігання злочинності, дисертанту доцільно було б не обмежуватися лише викликами військового стану, але й розглянути шляхи вдосконалення правового статусу Національної гвардії України у післявоєнний період.

3. У межах підрозділу 3.2 (стор. 144-164) дисертант змістовно проаналізував здобутки зарубіжного досвіду організації та діяльності військових формувань з правоохоронними функціями. Водночас у контексті подальшого порівняльно-правового аналізу зарубіжного досвіду недостатньо розкритим вбачається питання щодо висвітлення механізмів цивільного контролю за військовими формуваннями з правоохоронними функціями. Це дозволило б більш глибоко окреслити шляхи адаптації відповідних європейських практик до вітчизняних реалій.

4. У додатку Б (стор. 200-202), попри безперечну наукову та практичну цінність проведеного дисертантом анкетування громадян та окремих працівників Національної гвардії України, яке дозволило виявити рівень суспільного сприйняття діяльності Національної гвардії України та окремі аспекти реалізації її повноважень, доцільно зауважити, що емпіричну базу дослідження варто було б розширити. Зокрема, на наш погляд, дисертанту було б доцільно доповнити емпіричну частину дослідження опитуванням представників інших правоохоронних органів, насамперед Національної поліції України, щодо питань адаптації адміністративно-правового статусу Національної гвардії України до умов воєнного стану. Таке розширення емпіричної бази дозволило б більш повно відобразити реальний стан міжвідомчої взаємодії, виявити проблемні аспекти координації діяльності

правоохоронних органів з Національною гвардією України, а також поглибити практичне обґрунтування окремих висновків і пропозицій дисертанта.

Проте наявність дискусійних положень свідчить про актуальність теми, творчий характер дослідження та його здатність слугувати підґрунтям для подальших наукових досліджень і розвитку наукової думки у сфері адміністративного права.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Дисертаційне дослідження **Шлеги Дениса Олексійовича «Адміністративно-правовий статус Національної гвардії України»**, представлене на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право», є комплексним, обґрунтованим, самостійним і завершеним науковим дослідженням, у межах якого отримано науково обґрунтовані результати, що вирізняються науковою новизною та мають теоретичне і практичне спрямування. За своїм змістом робота повністю відповідає спеціальності 081 «Право». Зокрема дисертація виконана у відповідності до Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 року № 502), а також Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40. З огляду на рівень наукової обґрунтованості, новизну отриманих результатів, їх теоретичну і практичну значущість, а також повну відповідність встановленим нормативним вимогам, **Шлега Денис Олексійович** – автор

дисертаційного дослідження цілком справедливо заслуговує на присудження ступеня доктора філософії із зазначеного напряму.

Офіційний опонент –
доктор юридичних наук, професор,
Т.в.о. директора навчально-наукового інституту
поліцейської діяльності
Національної академії внутрішніх справ **Олександр КОБЗАР**